

Dues mirades

Flor groga

JOSEP MARIA **Fonalleras**

De preferència, m'estimo més les roses vermelles, els lliris blancs i les violetes de pètals violacis, i abomino dels invents genètics que creen flors dels colors que no toquen. No dic que les roses grogues siguin espúries sinó que no formen part del meu concepte primigeni de rosa. Però m'hi he reconciliat arran de la mort de **Gabriel García Márquez** i, sobretot, del funeral laic que s'ha fet a l'esplèndid edifici de Belles Arts del Districte Federal de Mèxic. En aquest palau on es barreja la disciplina de la geometria racional i l'exuberància controlada del *déco*, davant del pòrtic exagerat de la *cortina de cristal*, hi havia una molt simple urna fosca amb una rosa de color groc al damunt. Després van venir més roses, totes gro-

gues, un excés floral, però els demano que parin atenció a la fotografia en què es poden observar les restes de l'escriptor i la solitària rosa, amb el fons granat de les escales.

La delicadesa de la imatge em va fer pensar en un poema d'un altre **Gabriel, Ferrater**. El poema es titula *Kensington*, i en una de les seves hipnòtiques apropiacions pronominals, farcides de sentits, fa que una noia pensi que ha esdevingut una flor groga. Al final, la noia, transformada tota ella en aquesta flor, confessa a l'amant: «Te m'he tornat una flor groga». És a dir: és per tu i per a tu que sóc aquesta flor. Hi vaig pensar, mentre el tercet que cantava *vallenatos* feia picar de mans els assistents al funeral. ≡

Pells

EMMA **Riverola**

La seva pell es va cobrint de cicatrius. Cada quilòmetre recorregut, una nova ferida. Ara el sol implacable del desert es beu cada gota del seu cos. Ara li roben. Ara li donen cops. Ara la violen. Ara es mor a les seves mans una companya de viatge. Ara els somnis de quan era petita es perden entre els miratges. Ara, com cada nit, té por. Ara, com cada dia, té gana. Ara descobreix els cossos devorats per xacals dels que s'han quedat pel camí. Ara s'amuntega en un pis infecte. Ara pareix la seva filla. Ara li falten diners per pagar la pastera. Ara es prostitueix. Ara tornen a robar-li. Ara peguen a la seva nena. Demà...

Mentrestant, la nostra pell es va cobrint de capes de sal. Són pa-

tines invisibles per protegir-nos del que no volem veure ni sentir. Una forçada crosta d'indiferència. La cuirassa d'aquell que té por de les cicatrius. Sota el nostre blindatge ens lamentem de les ferides alienes i ens inventem el fals consol de creure que potser en altres pells les ferides no fan tant mal. No podem fer-nos responsables de tots, diuen les veus que construeixen la nostra closca protectora. Però a sota de tots els estrats d'excuses, prevencions, legalismes, covardia i passivitat, el lleu batec de la pell despulada no deixa de preguntar-se qui protegirà la humanitat si ella mateixa no sap cuidar-se. Mentre sepulsem la justícia i la dignitat sota capes d'indiferència, mig món es desagna. ≡

Petit observatori

JOSEP MARIA
Espinàs

Seixanta dies de Sant Jordi viscuts

Sino em fallen els comptes, el Sant Jordi d'aquest any serà el meu 60 santjordi.

El lector d'aquestes ratlles comprendrà que aquesta xifra m'impresiona una mica. Són seixanta anys seguits compartint en llibreries i parades la celebració del Dia del Llibre.

Des d'aquella primera novel·la, *Com ganivets o flames*, que va ser el meu primer llibre i que va guanyar el Premi Joanot Martorell 1953, fins avui, es podria dir que he viscut tota una vida. Aleshores eren els difícils temps franquistes. Publicar un llibre en català era una raresa sospitosa. No hi havia campanyes de publicitat com les que es fan avui dia. Els llibres havien de desafiar la censura i els escriptors que en publicàvem un en català el dedicàvem als lectors amb una callada complicitat en una parada tolerada, la del diccionari, per davant de la qual passaven i repassaven alguns policies de paisà.

Sempre m'he pogut sentir enmig d'una alegria col·lectiva i d'un gran batec solidari

Havent viscut aquella època i aquella experiència, aquests seixanta anys seguits de celebració de Sant Jordi em semblen un prodigi, una història inventada. He pogut estar, un any darrere l'altre, sense excepcions, enmig d'una alegria col·lectiva. Sempre hi ha hagut algú que s'ha acostat als llibres i he sentit que jo formava part d'un gran batec tenaç i solidari.

Els meus companys escriptors i jo podríem explicar les mil anècdotes viscudes per Sant Jordi. Els meus seixanta anys de participació en la festa m'han donat moltes lliçons.

Pares que compren llibres per als fills, fills que en compren per als pares i els avis. Històries emocionants. Una dona em va dir, un Sant Jordi: «L'any passat, com cada any, el meu marit li demanava una dedicatòria per al seu nou llibre. S'ha mort aquest hivern. ¿Voldria dedicar-li el seu llibre d'aquest any? El posaré al prestatge, al costat dels que vostè li va dedicar quan era viu».

Seixanta Sant Jordi. Quin privilegi haver-los viscut. ≡

El recurs a l'opacitat

¿No més indults?

El més decent, just i democràtic seria que es derogués la mesura de gràcia per sempre

JOAN
Ridao

El rebuig social que provoquen els delictes de corrupció política és un dels elements que acaba de valorar el Tribunal Suprem per informar desfavorablement la sol·licitud d'indult de l'expresident de Balears **Jaume Matas**, condemnat a nou mesos de presó per tràfic d'influències. L'alt tribunal, coincidint amb el criteri de la fiscalia, considera que en la petició no concorren les causes d'equitat i justícia que exigeix la llei i que la concessió de privilegis a condemnats per corrupció provoca censura social. Aquest criteri coincideix amb l'anunci recent del ministre de Justícia, **Alberto Ruiz-Gallardón**, que fa uns dies va asseverar que el Govern no indultarà més condemnats per aquest tipus de delictes.

EL CAS DE **Matas**. «al corredor de l'indult» des de fa un temps, pot comportar un signe de lleu inflexió. No en va, tots els governs espanyols, de qualsevol signe polític, han indultat. La nòmina inclou banquers, polítics, alts funcionaris i fins i tot policies torturadors, que han aconseguit extingir la seva responsabilitat penal. És a dir, que fins i tot sent culpables, a diferència d'un amnistiats, obtenen la remissió de totes les seves penes no complertes, la reducció d'any de reclusió

o la commutació d'una multa per poder eludir la presó. La llei que regula la concessió d'indults es remunta al 18 de juny de 1870. Alguns anys abans, les liberals Corts de Cadis van debatre la vigència d'un dret de gràcia que se li va atorgar al monarca en l'antic règim. Malgrat tot, se li va tornar a permetre al rei mantenir aquesta prerrogativa, sense cap control, per considerar-se que encara era necessari moderar un dret penal que, en l'època, es ressentia «de la barbàrie gòtica», segons paraules del diputat partidari de la Constitució de 1812 **Vicente Tomás Traver**. Dos segles més tard, l'indult està en mans del Govern i el seu fonament decimonònic no ha variat: el que indulta ho fa a qui vol, quan vol i com vol.

A més a més, ningú sap del cert quants indults es concedeixen ni el motiu que els empara. La informació és pública, està al BOE, pot objectar-se. Però obtenir-la és una autèntica odissea. Per això, la Fundació Ciutadana Cívica ha arribat a crear una web (El indultómetro), que constitueix una informació més que rellevant i permet rastrejar tots els indults concedits des de 1996. Així, gràcies a les seves indagacions, sabem que en les cinc legislatures que van des de 1996 fins al 2013, els governs espanyols han concedit fins a 10.158 indults: 3.580 dels quals han estat per delictes contra el patrimoni

MONRA

ni i l'ordre socioeconòmic, i 249 per delictes contra la hisenda pública o per casos de malversació de cabals públics o prevaricació. Només el 2012 es van concedir 534 indults, enfront dels 301 de l'any anterior, xifra que empal·lideix davant dels 1.443 indults que **Ángel Acebes**, en aquella època ministre de Justícia, va atorgar de cop el desembre del 2000 amb el pretext d'una petició del Papa i per la coincidència amb el final del mil·lenni i el 22è aniversari de la Constitució. En contrast, **Barack Obama** ha atorgat una vintena d'indults des que va ser elegit president dels Estats Units el 2008. Per a més inri, la precitada llei de 1870 va ser reformada el 1988, per part del Govern socialista de **Felipe González**, per eliminar l'anomenat «decret motivat» que acompanyava la promulgació de l'indult per real decret. No és possible més opaci-

tat. A més a més del fet que és dubtosament constitucional, perquè la Carta Magna proscriu a l'article nou l'arbitrarietat dels poders públics. I perquè atempta contra principis, també constitucionals, com el d'igualtat o el de seguretat jurídica.

PERÒ ELS inconvenients no s'acaben aquí. El verdader dilema sorgeix quan la decisió del Ministeri de Justícia i després del Consell de Ministres col·lisiona amb el criteri de jutges i tribunals sentenciadors, que sovint en desaconsellen la concessió. En tot cas, es produeix una clara intromissió del poder executiu en el judicial, anul·lant així la divisió de poders, sense la qual no es pot parlar d'una verdadera democràcia. Potser per això, fa un temps, un grup de jutges van subscriure un manifest titllant l'indult a uns mosos d'indigne i impropri d'un Estat de dret. Per tot plegat, en el millor dels casos, l'indult hauria de reservar-se a supòsits molt taxats i s'hauria d'exercitar sobre la base de criteris d'equitat i proporcionalitat, a més a més d'estar sotmès al control de la jurisdicció ordinària per tal d'evitar que se'n faci un ús abusiu. I en cap cas aplicar-se a supòsits de tortura, terrorisme, delictes econòmics, electorals o, com proposa ara el ministre del ram, als delictes de corrupció. Això no obstant, el que seria més decent, el que seria més just i democràtic seria derogar-lo per sempre més. ≡

Professor del Departament de Dret Constitucional i Ciència Política (UB).